

Classificatiemodel voor zelfredzaamheid burgers: motor achter vernieuwing Wmo-beleid

Verscheidenheid kenmerkt de Wmo. Verscheidenheid in burgers, behoeften en ondersteuningsmogelijkheden. De charme van de wet, absoluut! Complicerend voor de gemeente, ook beslist. Zelfredzaamheid, participatie en integraliteit zijn sleutelbegrippen, de ambities zijn groot. Een onmogelijk opgave? Toch niet. Het Wmo Classificatiemodel als domeinoverstijgend instrument biedt perspectief!

Aanleiding

De cliëntprofielen die in opdracht van het Transitiebureau zijn uitgewerkt, zijn een dwarsdoorsnede van de cliënten die nu gebruikmaken van de AWBZ functie extramurale begeleiding. Zeer informatief, maar ze gaan uit van de grondslagen en beperkingen in AWBZ-taal. In het sociale domein voert de gemeente tal van regelingen uit, die vaak op dezelfde burgers betrekking hebben. Het komt voor dat burgers gebruikmaken van meerdere voorzieningen die elkaar niet altijd versterken.

Het is in het belang van de gemeente dat zij bij de decentralisatie van de begeleiding, vaak in combinatie met de transitie van de jeugdzorg en de invoering van de Wet Werken naar Vermogen, kiest voor een methodiek die de integratie juist helpt bevorderen. Gelet op de compensatieplicht in de Wmo en de ambitie om de maatschappelijke participatie van kwetsbare mensen te vergroten, ligt het meer voor de hand om daarbij uit te gaan van de mogelijkheden van burgers, niet van hun beperkingen.

Uw vragen

- Hoe kunnen wij een verticale dwarsdoorsnede maken van onze kwetsbare burgers?
- Een integrale en dus domeinoverstijgende categorisering die iets zegt over de mate waarin deze burgers in staat zijn zichzelf te redden en mee te doen in onze samenleving?
- Een instrument dat een solide en transparante basis vormt voor verdere vormgeving van het vernieuwde Wmo beleid?

Ons antwoord

Een passend instrument hiervoor is het Wmo Classificatiemodel dat gebaseerd is op de Zelfredzaamheidsmatrix (ZRM) van de GGD Amsterdam. De ZRM kent elf levensdomeinen en onderscheidt daarbinnen vijf niveaus van zelfredzaamheid. Om de zelfredzaamheid in kaart te brengen, moet de gebruiker per cliënt/burger in ieder domein een score toekennen. Hoe hoger de score, hoe meer algeheel zelfredzaam een inwoner is.

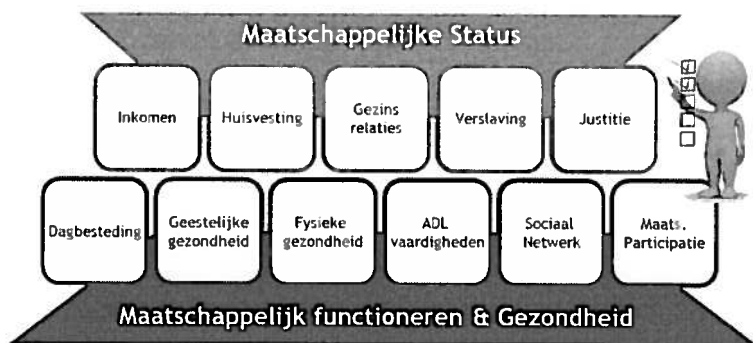
Met de zelfredzaamheidsscores van een populatie burgers krijgt het Classificatiemodel vervolgens vorm en inhoud. Het model kent vooralsnog twee dimensies: 'maatschappelijke status' en 'maatschappelijk functioneren en gezondheid'.

Verwijzing
Zelfredzaamheid-Matrix
GGD Amsterdam

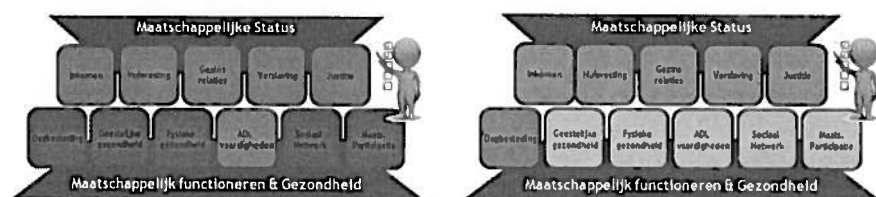
Referentie
Bob van der Linden,
programmacoördinator Wmo,
Gemeente Arnhem

Meer informatie
Neem voor vragen,
opmerkingen of meer
informatie contact op met:

- Judith Kramer
j.kramer@hhm.nl
  - Nienke van Vliet
n.vanvliet@hhm.nl
  - Irma Oude Avenhuis
i.oudeavenhuis@hhm.nl
- (053) 433 0548

Aan de hand van deze dimensies ontstaan onderscheidende zelfredzaamheidsprofielen (ZRP). De kleuren geven de mate van zelfredzaamheid weer: van groen (volledig zelfredzaam) naar rood (geheel niet zelfredzaam). Enkele voorbeelden van profielen, die we in de praktijk hebben gevonden:

Deze profielen brengen het inzicht dat de AWBZ grondslagen niet leidend hoeven te zijn bij het classificeren van burgers. De classificatie in ZRP's maakt de complexe en meervoudige wereld van het sociale domein hanteerbaar en beheersbaar, zonder de eigenheid van burgers en professionals hiermee uit het oog te verliezen.

Deze classificaties of profielen hebben een kwalitatief karakter, doordat het de gemeente inzicht geeft in de domeinoverstijgende situatie en behoefte van deze burgers. Daarnaast kent het model ook een duidelijk kwantitatief karakter. De gemeente krijgt door de scores inzicht in de gesteldheid van de eigen burgers, in ernst en omvang. Ze kent hierdoor haar opgave door en door!

Het vooruitzicht

Vernieuwing op het gehele sociale domein ligt in het verschiet. Dat maakt het instrument bijzonder kansrijk en waardevol voor gemeenten en aanbieders. Een aantal mogelijkheden:

- **Arrangementen:** inzicht in de mogelijkheden en onmogelijkheden van kwetsbare burgers. Gemeenten kennen de ernst van de situatie en hebben bovendien inzicht in de aanwezige multiproblematiek; zij kennen hun opgave. Met deze informatie kunnen gemeenten gericht domeinoverstijgende integrale ondersteuningsarrangementen ontwikkelen voor bepaalde groepen van cliënten.
- **Contracteren en inkopen:** een goede inschatting van het gewicht van de gewenste ondersteuning en de benodigde omvang. Daarmee hebben gemeente alle ingrediënten in handen voor doeltreffende inkoop en contractering.
- **Toegang en toewijzing:** het verheldert de hulpvraag en het bepalen van toegang tot ondersteuning. Ook biedt het model goede handvatten voor toewijzing (het voormalige indiceren) omdat aan een bepaalde classificatie een budget en/of een arrangement kan worden gekoppeld.
- **Resultaatgericht werken:** met het instrument bepaalt u resultaten van ondersteuning. De gemeente wil immers de mate van zelfredzaamheid van burgers waar mogelijk vergroten, dan wel stabiliseren of de achteruitgang daarin begeleid beperken. Door resultaatgericht werken houdt u vast op het effect van ondersteuning, u ziet waar u het voor doet.

Financiering: Gemeenten kunnen met aanbieders afspraken maken over te behalen resultaten en de financiering laten afhangen van de mate waarin dit resultaat ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd.

Voorwaarden

Voorwaarde voor veel van deze mogelijkheden is dat de gemeente beschikt over zelfredzaamheidscores van een representatieve steekproef van de kwetsbare burgers in de gemeente of liever nog: een score van alle kwetsbare burgers.

Aanbieders

Het is goed mogelijk deze informatie te verkrijgen van de huidige aanbieders van extramuraal begeleiding. We zien de eerste aanbieders hun cliënten al proactief scoren op de zelfredzaamheidsmatrix, zodat zij hiermee de gemeente kunnen voorzien van adequate informatie en hiervoor passende ondersteuning te bieden.

Route Classificatiemodel

Het Classificatiemodel is een route, geen eindbestemming. Een route die u helpt uw maatschappelijke ambities vorm te geven, door 'gekanteld' te kijken naar kwetsbare burgers. Het Classificatiemodel voor cliënten op basis van zelfredzaamheid is daarmee de aanjager van vernieuwing op inhoud, proces en relatie, voor zowel de gemeente zelf, als voor aanbieders en burgers. De gemeente behoudt de regie, zonder overal verantwoordelijk voor te zijn. Transparant, eenduidig en toch voldoende flexibel. Met aandacht voor individuele burgers en voor de betrokken professionals - de wortels en de takken - met het Classificatiemodel als stam die deze elementen optimaal aan elkaar verbindt. Facilitator in optima forma, de ideale rol voor u!